

Zusters en broeders,

Deze keer gaat de overweging aan de bijbellezing vooraf. Leest u dit als een toelichting en toepassing op Jakobus 2:1-14

QR-code

Waarschijnlijk was u zondag naar de Enigheidsviering gekomen. Maar de ernst waarmee het coronavirus om zich heen grijpt, heeft opnieuw gevolgen voor de samenkomsten in de kerken en in het bijzonder voor onze gemeente. De reden waarom alles stilligt heeft alles te maken met het duivelse dilemma van meten met twee maten. In de strijd tegen besmettingen, controleert de zogenaamde QR-codecheck op wie naar binnen mag en wie niet. Maar daardoor voelen mensen die zich om hun moverende, én om gezondheidsredenen niet hebben (mogen) laten vaccineren, onder druk gezet. Onder gevaccineerde mensen wordt daar onderling verschillend over gedacht: de een vindt deze tijdelijke 'dwang' terecht ('er moet wat gebeuren, we komen er anders nooit van af!'), terwijl de ander de vrijheid van het vaccineren respecteert ('ieder zijn keuze'). Bestaat er wel een eensluidend antwoord? Wat wel eensluidend is, is dat vrijwel alle mensen vrees hebben voor besmetting, of bang zijn voor gevolgen van een vaccinatie.

Brood en wijn symbolen van Jezus' lichaam

Enigheidhouden aan de-tafel-van-Eén, lost dat QR-codeprobleem natuurlijk niet op. En daar is het ook niet voor bedoeld. Waar dat wel voor bedoeld is, is dat iedereen samengeroepen wordt rond de naam van Jezus de Messias. Dus ook de gevaccineerde en niet-gevaccineerde. Het gaat in het Enigheidhouden om dat morele aspect van samen.

Wanneer wij het brood en de wijn tot ons nemen, doen wij volgens de doopsgezinde traditie collectief belijdenis. Ditmaal niet via een zelfgeschreven belijdenis, maar we zeggen via brood en wijn dat Jezus op die manier *ook in onze tijd* onder ons aanwezig is. Hoe we ons dat kunnen voorstellen? Misschien met dit eenvoudig voorbeeld. Als ik mijn vader bezocht, maakte hij altijd het lievelingstoetje van mijn overleden moeder (roomijs, advocaat, slagroom). Tijdens dat toetje haalden we dan allerlei herinneringen aan haar naar boven, vooral over wat zij voor ons betekende. Zo was ze toch nog onder ons, zij het niet meer fysiek, maar in de geest. Eenvoudiger dan met dit voorbeeld kan ik me de betekenis van het delen van het brood en het drinken van de wijn en de gedachtenis aan Jezus eigenlijk niet voorstellen. Door brood en wijn tot ons te nemen zeggen wij: 'wij willen van zijn verhaal deel uitmaken. *Door alles heen* voelen we ons door hem gesterkt, *kome wat komt*'. Wat is dat verhaal?

Verdeeldheid

Als Jakobus schrijft: 'Broeders en zusters, het geloof in Jezus Christus, onze glorierijke Heer, staat niet toe dat u mensen voortrekt op grond van uiterlijkheden' dan zegt hij daarmee dat iedereen met wat voor een achtergrond ook, bij elkaar hoort. Hij schreef dat niet vanwege een virusuitbraak, maar midden in een sterk verdeelde wereld waar arme en rijke mensen bij wijze van experiment bijeen werden gebracht in een nieuw te vormen gemeenschap die een einde zou brengen aan de verdeeldheid. Hij schreef dit met name aan het rijke deel van die nieuwe gemeenschap. Zij dachten zich van alles te kunnen permitteren, zoals minachtend zijn ten opzichte van de minderbedeelde. Maar wat was dan het verschil? Daarom stelt Jakobus' een kritische vraag: Wat is arm en wat is rijk? Is arm dat je geen geld hebt, of is arm dat je wel geld hebt maar de ander buitensluit? En wat is rijk? Is rijk dat je veel geld hebt, of is rijk dat je geen geld hebt maar wel barmhartigheid bewijst? (bijvoorbeeld aan iemand die steenrijk is, maar toch niet gelukkig?). Toch waren er ook rijken die dat met afschuw gadesloegen en hun mederijken daarop aanspraken. Je haalt je goede naam door het slijk! Dat zeiden *die* rijken die barmhartigheid bewezen, mogelijk doordat ze hun welstand met de armen deelden.

Die nieuwe gemeenschap was wat we nu noemen de gemeente. De gemeente zou namelijk een alternatief worden voor de bestaande wereld van discriminatie en andere vormen van uitsluiting. Het moest afgelopen zijn met het meten met twee maten, waarbij de een wordt voorgetrokken en de ander genoeg moest nemen met een ondergeschikte plaats. Afgelopen met dat virus dat mensen classificeert naar meer en minder. Weg met die QR-codes die op rood sprongen als iemand arm was!

Wat is Enigheidhouden in coronatijd? Elkaar niet verliezen

Kerken en gemeenten hebben in onze samenleving een bijzondere, maar ook ongemakkelijke positie. De overheid regeert niet over kerken. Daardoor zien we dat kerken verschillende maatregelen nemen. De ene gemeente komt wel, de andere gemeente komt niet bijeen. Dat is de werkelijkheid. Maar de boodschap van Enigheidhouden in coronatijd is eigenlijk dit: Dat we elkaar niet verliezen in de keuzes die we maken. Over vaccineren denken christenen zoals doopsgezinden (en anderen) verschillend. En dat is niet gemakkelijk als je elkaar een broeder en zuster weet. Want van

alle kanten willen we behoedzaam met onze gezondheid omgaan, én onze omgang met elkaar in de gemeente zo snel mogelijk weer kunnen hervatten. Waar vind je elkaar dan? Toch blijft Jezus onder *die* omstandigheden onverminderd een moreel appel op ons doen. Geef het goede voorbeeld. Wees wijs. Ga het gesprek niet uit de weg, enzovoort. Maar sta nooit toe te discrimineren.

Pieter Post.

Lezing Jakobus 2:1-14 (uit de allernieuwste bijbelvertaling 2021)

Broeders en zusters, het geloof in Jezus Christus, onze glorierijke Heer, staat niet toe dat u mensen voortrekt op grond van uiterlijkheden. Stel dat uw samenkomst wordt bezocht door iemand die prachtige kleren en gouden ringen draagt, en tegelijkertijd door een arme in vossen. Als u dan de eerste met alle zorg omringt en tegen hem zegt: 'Neemt u plaats, hier zit u goed,' terwijl u tegen de tweede zegt: 'Blijf maar staan, of ga daar maar bij mijn voetenbank op de grond zitten,' meet u dan niet met twee maten? Dan wordt uw oordeel toch door verkeerde overwegingen bepaald?

Luister, geliefde broeders en zusters: heeft God niet juist hen die naar wereldse maatstaven arm zijn, uitgekozen om rijk te zijn door het geloof en deel te krijgen aan het koninkrijk dat Hij heeft beloofd aan wie Hem liefhebben? Maar u behandelt arme mensen met minachting. Zijn het dan niet de rijken die u onderdrukken en u voor de rechter slepen? Zijn zij het niet die de voortreffelijke naam die over is uitgesproken door het slijk halen? Wanneer u echter het koninklijke gebod volbrengt dat de Schrift geeft: 'Heb u naaste lief als u zelf,' dan handelt u juist. Maar als u op uiterlijkheden afgaat, begaat u een zonde en bestempelt de wet [=de Torah, de wegwijzer ten leven] u als overtreders. Wie de hele wet onderhoudt maar op één punt struikelt, blijft ten aanzien van alle geboden in gebreke. Want Hij die heeft gezegd: 'Pleeg geen overspel,' heeft ook gezegd; 'Pleeg geen moord.' Als u geen overspel pleegt maar wel een moord, overtreedt u toch de wet.

Zorg ervoor dat uw spreken en uw handelen de toets kunnen doorstaan van de wet, die vrijheid brengt. Onbarmhartig zal het oordeel zijn over wie geen barmhartigheid heeft bewezen; maar barmhartigheid overwint het oordeel.

Huub Oosterhuis

*Moge het delen van dit brood en deze beker ons hart versterken
dat wij volop meewerken aan een nieuwe wereld
waar brood en recht en waardigheid is en liefde
voor al wat leeft.*
